

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. AJ, AK, AL og AM stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

Spørgsmål AJ:

Hvordan vil ministeren på baggrund af dansk landbrugs udtalelser den 19. juli 2006, hvor Dansk Landbrug tager afstand fra pesticidhandlingsplanens målsætninger, sikre, at landbruget arbejder for at overholde denne plans målsætninger?

Spørgsmål AK:

Hvordan forklarer ministeren, at igangsættelse af pesticidplanen i 2004 har ført til en voldsom stigning i såvel behandlingshyppigheden samt i anvendelsen af aktivstoffer?

Spørgsmål AL:

Hvilke initiativer vil ministeren tage for at vende den katastrofale udvikling i dansk landbrugs pesticidanvendelse?

Spørgsmål AM:

Hvordan vil ministeren sikre, at landbruget arbejder for, at pesticidplanen overholdes?

Svar

Jeg vil begynde med at sige det umisforståeligt klart. Det er ikke bare skuffende, men direkte utilfredsstillende, at landbruget ikke har leveret bedre resultater når det gælder behandlingshyppighed. Og så vil jeg også sige, at min tålmodighed med landbruget er ved at slippe op. Det er knap et år siden jeg sidst var i samråd om landbrugets pesticidforbrug i forhold til målene i pesticidplan 2004-2009.

Hverken den gang eller nu er der tvivl om at pesticidplanens mål om en behandlingshyppighed på 1,7 - der jo fortæller os, hvor meget flora og fauna belastes med pesticider og ikke er valgt ud i det blå - i 2009 kan nås og skal nås.

Jeg konstaterede allerede sidste år, at:

”Vi må nok se i øjnene, at den skærpede indsats næppe vil kunne ses på tallene for 2005. Men hvis vi ikke med tallene for 2006 ser en væsentlig reduktion i forbruget, vil jeg sammen med partierne bag planen tage situationen op til fornyet overvejelse”.

Og jeg fortsatte:

”Så kan vi blive nødt til at overveje andre virkemidler som afgifter eller kvoter”.

Jeg tror, at det var samme dag, at landbrugets top lovede mig at forstærke indsatsen for at reducere behandlingshyppigheden ved bl.a. aktivt at opsøge og informere de medlemmer, der har et stort forbrug af pesticider og systematisk følge op med rådgivning om, hvordan forbruget bedst kan nedsættes på den enkelte ejendom, dvs. i det hele taget at tage lederskabet på sig. Resultaterne af denne indsats kunne, som jeg sagde på sidste års samråd, ikke forventes allerede at komme til udtryk i tallene for 2005, men først i tallene for 2006.

Nu kender vi så tallene for 2005 og må konstatere: Det går den gale vej! Jamen er målet mon sat forkert? Bicheludvalget konkluderede i 1999, at behandlingshyppigheden kunne reduceres til mellem 1,4 og 1,7 uden væsentlige omkostninger for landbruget. Denne vurdering blev foretaget med Dansk Landbrugs medvirken.

I 2003 opdaterede Fødevareøkonomisk Institut Bicheludvalgets analyse og konkluderede, at det økonomisk optimale for landbruget er en behandlingshyppighed på 1,7.

Eksempler fra praksis viser da også at det kan lade sig gøre at nå målet.

Lad mig som eksempel nævne en ejendom ved Nyborg, der dyrker roer, vinterhvede, vårbyg og ærter, som i årene 2000 til 2002 fik udarbejdet reduktionsplaner for brugen af pesticider. En efterfølgende opgørelse af ejendommens pesticid-

forbrug viste, at forbruget i de 3 år lå mellem 20 og 33 procent under målet for 2002 (som var 2,0) og dermed altså klart under målet for 2009.

På andre ejendomme går det ikke så godt. En anden ejendom der ligger på Langeland, fik i 2004 udarbejdet en reduktionsplan, men den efterfølgende opgørelse af forbruget viste, at det lå 33 procent over målet for 2009. Det gav anledning til at planteavlskonsulenten kom med en række anvisninger på, hvor der kan skæres i forbruget af insektmidler i hvede, byg og raps samt i forbruget af ukrudtsmidler i byg. På denne ejendom var der helt oplagt behov for en opfølgende indsats! Det er denne indsats jeg i den grad må opfordre Dansk Landbrug til at vise at de engagerer sig stærkere i.

Samlet set viser landbrugets egne tal fra de ca. 8.000 ejendomme, som til og med 2004 har fået udarbejdet reduktionsplaner på bedriftsniveau, at behandlingsindeks (det svarer til behandlingshyppigheden) i perioden 2000 til 2004 lå 10-15 procent under måltallet for 2002, altså ca. 1,7 hvilket viser, at målet ikke er urealistisk.

Jeg kan tilføje, at et projekt under pesticidforskningsprogrammet, om et Edb-baseret rådgivningsværktøj "Planteværn-online" indikerer, at forbruget af ukrudtsmidler i korn, der udgør ca. halvdelen af den samlede behandlingshyppighed, kan reduceres med yderligere 40 til 50 procent i forhold til Pesticidplanens mål for ukrudtsmidler og at der endda kan spares i størrelsesordenen 100 – 150 kr. pr ha.

Erfaringerne fra bedriftsrådgivningen viser altså klart, at det er muligt at reducere pesticidforbruget i praksis. Der er i pesticidplanen afsat ressourcer til fortsat bedriftsrådgivning, som stilles gratis til rådighed for landbruget.

Der mangler altså hverken viden, muligheder eller hjælpemidler til at få behandlingshyppigheden ned på 1,7.

Nogle kunne så tro at udviklingen skyldes manglende vilje og engagement. Men nej, betyder landbrugets top: det kan ikke lade sig gøre at nå målet.

Således har Dansk Landbrugs viceformand Henrik Høegh udtalt til Landbrugsavisen, at forudsætningerne for Bicheludvalget er skredet, blandt andet på grund af en række nye skadevoldere.

Den slags må vi ikke-eksperter jo tage alvorligt, så jeg har spurgt mig for, men kan ikke få den påstand verificeret. Derfor hvis Dansk Landbrug mener, at forekomsten af nye skadevoldere er en væsentlig årsag til, at tendensen går i den forkerte retning, vil jeg opfordre dem til at fremlægge tal, der viser dette. Dokumentation udbedes!

Og det var jo altså samme Henrik Høegh der i september 2005 forsikrede mig om, at landbruget ville skærpe indsatsen. Alligevel er der langt fra udarbejdet det antal reduktionsplaner på bedriftsniveau, som Dansk Landbrugsrådgivning selv har planlagt for at reducere behandlingshyppigheden. Det er ikke godt nok, da det netop er en fokuseret rådgivningsindsats på bedriftsniveau, som skal bringe den store viden om mulighederne for at reducere behandlingshyppigheden til 1,7 ud i praksis.

Landbruget har i januar 2006 oplyst, at der i 2005 kun blev lavet 583 ud af de 1.500 planlagte reduktionsplaner på bedriftsniveau. Dette blev dengang begrundet med travlhed med anden rådgivning og vanskeligheder med at rekruttere nye bedrifter til projektet. Men nu skulle alt så blive bedre, men nej tværtimod: i den første halvdel af året er der kun udarbejdet 74 reduktionsplaner ud af de 900 der er planlagt i 2006. Og Dansk Landbrugsrådgivning har ikke kunnet oplyse i hvilket omfang, der vil blive udarbejdet reduktionsplaner i den sidste halvdel af 2006. Og ja, jeg er skarp i tonen. Jeg har skrevet til Henrik Høegh og har også rettet henvendelse til Fødevarerministeriet der bestyrer pengene til dette.

Herefter har fødevareministeren i fredags anmodet Dansk Landbrug, som ejer Landscentret, der er ansvarlig for rådgivningen, om inden 14 dage at udarbejde en detaljeret handlingsplan for rådgivningsprojektet.

For landbruget kan selvfølgelig ikke med troværdighed hævde, at de ikke kan nå målene i pesticidhandlingsplanen, når de ikke udnytter mulighederne for rådgivning.

Regeringen finder det meget beklageligt, at landbruget har fået penge stillet til rådighed for at yde en indsats, der er stærkt påkrævet for at nå de fastsatte mål, men ikke har gennemført rådgivningen i det lovede omfang.

Jeg kan helt tilslutte mig en leder i Sjællandske fra 26. juli 2006, som kommenterer Henrik Høegs udmelding om at det bliver nødvendigt at revurdere målet på de 1,7.

Jeg citerer fra lederen:

”Det ville være klogere hvis han motiverede de erhvervsdrivende, han er viceformand for, til at overholde samfundets spilleregler.”

Og videre:

”Når det gælder landbrugets anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler i afgrøderne, er der faktisk vist en både forstående og forståelig holdning til den kendsgerning, at moderne planteproduktion faktisk baserer sig på sprøjtning mod ukrudt og insekter. Denne forståelse af erhvervsvilkåret bør planteproducenterne i Danmark ikke sætte over styr.”

Kort sagt: Det der skal til, er at landbruget - og det gælder såvel landbrugets organisationer som den enkelte landmand - igen fokuserer på at få behandlingshyppigheden bragt ned til 1,7.

Retfærdigvis skal jeg nævne, at Henrik Høegh har svaret på mit brev og oplyst at landbruget i lyset af det lave aktivi-

tetsniveau på rådgivning har iværksat et demonstrationsprojekt, der omfatter pesticidforbrug på 7 større ejendomme over hele landet.

Med henblik på at forberede et solidt beslutningsgrundlag for eventuelt supplerende virkemidler, hvis vi ikke med tallene for 2006 ser en væsentlig reduktion, har jeg nedsat et hurtigt arbejdende tværministerielt udvalg. Dette udvalg skal belyse virkemidler til opfyldelse af målet om en behandlingshyppighed på 1,7. Udvalget vil belyse effektiviteten m.v. af forskellige virkemidler så som afgifter, kvoter og beslutningsstøttesystemer. Udvalget mødes første gang på fredag og arbejdet afsluttes inden årets udgang

Jeg holder den 25. september 2006 en rundbordssamtale med praktikere, landbrugskonsulenter, forskere og folk fra organisationerne for at få deres bud på, hvad der skal til for at få al den viden, der gennem mange år er opbygget om muligheder for reduktion af pesticidforbruget, omsat i praksis. Drøftelserne vil dermed være ideskabende i forhold til det tværministerielle udvalg om virkemidler.

Regeringen har gjort meget for at gøre det muligt for landbruget at nå målet i pesticidplanen. Bl.a. ved at sørge for finansiering til den rådgivning, som gør det muligt at omsætte den meget omfattende viden om reduktionsmuligheder i praksis. Landbruget får nu den absolut sidste chance for at vise at de magter opgaven. Hvis ikke vi med tallene for 2006 ser en væsentlig reduktion i behandlingshyppigheden så bliver det præcist som sagt sidste år nødvendigt med supplerende virkemidler.